

Maaseudun uusi aika ry:n toimintakertomus vuodelta 2008

(esitys sääntömääräiselle kevätkokoukselle 23.4.2009)

1. Yleistä

Maaseudun uusi aika on vuonna 1999 perustettu rekisteröity yhdistys. Yhdistyksen jäsenmäärä on ollut 2000-luvulla nouseva: vuonna 2000 jäseniä oli 161, vuoden 2008 lopussa jäsenmäärä oli 252.

Yhdistyksen tarkoituksena on edistää maaseutututkimusta, tutkijoiden ja kehittäjien vuorovaikutusta ja siten tukea maaseudun kehittämistä osana suomalaista yhteiskuntaa.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys:

- järjestää esitelmia, konferensseja, seminaareja ja juhlia sekä tarkoitukseensa liittyen koulutus- ja tiedotustoimintaa
- suunnittelee ja tekee maaseutututkimusta
- tekee maaseutupolitiikkaan ja maaseudun kehittämiseen liittyviä aloitteita
- julkaisee Maaseudun uusi aika -lehteä sekä harjoittaa tarkoitukseensa liittyvää muuta julkaisutoimintaa
- osallistuu maaseudun kehittämistä ja maaseutupolitiikkaa koskevaan yhteistyöhön ja yhteiskunnalliseen keskusteluun
- on yhteydessä ulkomaisiin maaseutututkijoihin ja maaseudun kehittäjiin
- on yhteistoiminnassa sekä tieteellisten että maaseudun kehittämiseen liittyvien muiden yhdistysten kanssa.

Yhdistys toimii aktiivisena välittäjäorganisaationa maaseutututkijoiden ja maaseudun kehittäjien välillä niin henkilökohtaisella kuin organisaatioiden tasolla.

Yhdistyksen puheenjohtajana (2008-2010) toimi YTT, erikoistutkija Tuija Mononen Joensuu yliopiston Karjalan tutkimuslaitokselta.

Hallituksen jäsenet henkilökohtaisine varajäsenineen olivat:

Liisa Häme	Petri Rinne
Toivo Muilu	Antti Saartenoja
Veli-Matti Pura	Marja Kurkela
Kari Leinamo	Eija Koski
Jouni Ponnikas	Mikko Kumpulainen († 4.6.2008)
Ella Mustakangas	Sami Tantarimäki

Yhdistyksen varapuheenjohtajana toimi Liisa Häme, sihteerinä Marja Kerttu Kurkela ja rahastonhoitajana Tuula Saastamoinen. Marko Leppä toimi verkkosivuvastaavana.

Yhdistyksen hallitus kokoontui 1.1.2008 – 31.12.2008 välisenä aikana 5 kertaa. Kokouksista yksi oli ns. työkokous. Sähköpostipäätöksiä tehtiin kuusi (uusien jäsenten hyväksyminen ja eron myöntäminen x 3, uusien jäsenten hyväksyminen x 1, varsinaisen ja varajäsenen nimeäminen Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmään, Maaseudun uusi aika -lehden päätoimittajan valinta).

Sääntömääräinen kevätkokous pidettiin Kajaanissa 28.4.2008 ja sääntömääräinen syyskokous Seinäjoella 24.11.2008. Kevätkokoukseen osallistui 5 ja syyskokoukseen 9 yhdistyksen jäsentä.

Tilintarkastajana toimi Heimo Seppälä ja varatilintarkastajana Leena Rantamäki-Lahtinen.

2. Toiminnot ja niiden toteutuminen vuonna 2008

Vuoden 2008 teemana oli ”Maaseudun resurssit ja arvo”.

- 2.1 Julkaistiin kolme Maaseudun uusi aika -lehteä
- 2.2 Järjestettiin maaseutututkijatapaaminen
- 2.3 Järjestettiin yksi MUAfoorumi
- 2.4 Ratkaistiin mex-asiantuntijarekisterin ylläpito-ongelma
- 2.5 Kehitettiin yhdistyksen organisaatiota
- 2.6 Jaettiin 4. MUA-maaseutugradupalkinto

2.1 Maaseudun uusi aika -lehti

Lehti ilmestyi vuonna 2008 toimintasuunnitelman mukaisesti kolme kertaa. Päätoimittajana kaudella 2006–2008 toimi YTT Maarit Sireni Joensuun yliopistosta. Toimitussihteerin palvelut hankittiin Hämeen maaseudun kehittämisosuuskunnalta, jossa tehtävää hoiti Tuula Lehtinen. Lehden taloushallinnosta vastasi yhdistyksen rahastonhoitaja Tuula Saastamoinen. Lehden painatuksesta vastasi Vammalan Kirjapaino Oy.

Lehti toimitettiin yhteensä 426 henkilölle tai taholle. Näistä yhdistyksen jäseniä oli 252 ja lehden tilaajia 174. Lehden numeroa 1-2008 myytiin irtonumerona hyvin.

Lehden toiminnasta vastaa päätoimittaja. Päätoimittajan sekä toimitussihteerin valitsee Maaseudun uusi aika -yhdistyksen hallitus päätoimittajan esityksestä. Toimikautensa alussa uusi päätoimittaja kutsuu koolle lehden toimituskunnan. Sen toimikausi kestää päätoimittajan toimikauden ajan (3 vuotta). Vuonna 2008 lehden toimituskuntaan kuuluivat päätoimittajan lisäksi seuraavat henkilöt:

Torsti Hyyryläinen, Helsingin yliopisto, Mikkeli
Pekka Jokinen, Tampereen yliopisto, Tampere
Petri Kahila, Nordregio, Tukholma
Tuija Mononen, Joensuun yliopisto, Karjalan tutkimuslaitos, Joensuu
Risto Matti Niemi, Suomen Kylätoiminta ry
Olli Rosenqvist, Chydenius-instituutti, Kokkola

Tiina Silvasti, Helsingin yliopisto, Helsinki
Hilkka Vihinen, MTT, Helsinki
Kirsi Viljanen, MMM, Helsinki

Vuonna 2008 ilmestyneiden lehtien sivumäärät ja kirjoitusten lehtikohtainen jaottelu on esitetty alla olevassa taulukossa. Lehden painos numeroissa 1 ja 2 oli 700, ja numerossa 3 (tavallista suuremman sivumäärän vuoksi) 650.

	Sivumäärä	Artikkeleita	Analyysejä	Keskustelua	Julkaisut
1/2008	80	2	3	3	1
2/2008	81	1	3	1	2
3/2008	94	2	3	4	1
Yhteensä	255	5	9	8	4

Tavoitteet vuodelle 2008 ja niiden toteutuminen

- lehden kokonaislevikin kasvattaminen aktiivisen,
- tiettyihin kohderyhmiin suunnattavan markkinoinnin keinoin
- lehden edelleen kehittäminen akateemisesti korkeatasoisena ja monitieteellisenä julkaisuna

Lehden levikki muodostuu jäsenlukijoista ja muista tilaajista. Lehteä on markkinoitu esitteiden ja irtonumeroiden avulla erilaisten yleisötilaisuuksien yhteydessä.

Sisällöllisenä tavoitteena oli kohottaa lehden akateemista tasoa edelleen pitäen kuitenkin huolta lehden sisällön monitieteisyydestä ja monipuolisen lukijakunnan tarpeista. Saadun palautteen mukaan tässä on onnistuttu varsin hyvin. Maaseudun uusi aika -yhdistyksen jäsenistölleen tekemän kyselyn mukaan 96 prosenttia vastaajista oli tyytyväisiä lehden sisältöön ja 95 prosenttia oli tyytyväisiä lehden tieteelliseen tasoon (Leinamo 2006). Palautteessa toivottiin muun muassa artikkeleiden "keventämistä". Lisäksi lehden kirjoittajakuntaan toivottiin laajennusta, jotta mukaan saataisiin uusia näkökulmia ja perinteisestä maaseutututkimuksesta poikkeavia tieteenaloja. Lehden tavoitteena on jatkossakin huolehtia monipuolisen lukijakunnan tarpeista siten, että lehti sisältää sekä korkeatasoisia tieteellisiä artikkeleita että helppolukuisempia ajankohtaisia katsauksia ja keskustelunaloitteita. Tavoitteena on myös jatkaa sisällön monipuolistamista ja uusia tieteenaloja edustavien kirjoittajien rekrytointia.

Päätoimittajan vaihdos

Lehden päätoimittaja vaihtuu kolmen vuoden välein. Uudeksi päätoimittajaksi 1.1.2009 alkaen valittiin FT Katriina Soini Jyväskylän yliopistosta ja Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksesta.

2.2 Maaseutututkijatapaaminen Kuhmossa

Järjestyksessään 17. Maaseutututkijatapaaminen "Maaseudun resurssit ja arvo" järjestettiin Kuhmossa 20.-21.8.2008 yhteistyössä Kuhmon kaupungin ja Kainuun Naisyrittäjyys Leaderin kanssa.

Tapaamisen ohjelma muodostui kutsuesitelmistä ja työryhmätyöskentelystä. Torstai-iltana osallistujilla oli mahdollisuus tutustua Kuhmon kaupunkiin iltakävelyllä. Tapaaminen keräsi yhteensä vajaat sata osallistujaa. Lukumäärä on korkea, kun huomioidaan tapaamispaikan syrjäinen sijainti ja vaikeahko saavutettavuus.

Torstain ensimmäisen kutsuesitelmän pitivät "Case Kemijärvi" puheenjohtaja Heikki Nivala ja Kemijärvi aktivisti Kari Väänänen, Kemijärven Massaliike, ja toisen "Syrjäinen maaseutu avoimena toivon tiloina" professorit Pertti Rannikko ja Seppo Knuutila, Joensuun yliopisto. Tästä käytännön ja teorian vuoropuhelusta virisi vilkas keskustelu.

Maaseudun uusi aika -yhdistys vastaanotti ennätysellisen määrän (13 kappaletta) työryhmäehdotuksia. Niistä valikoitui seitsemän ryhmää:

1. Yksilöt maaseudun resurssina

Koordinaattori: Antti Saartenoja, Helsingin Yliopisto, Ruralia-Instituutti

2. Kenen resurssit ja arvot?

Koordinaattorit: Katriina Soini JyU ja Kari Ilmonen Chydenius instituutti,

3. Syrjäisten alueiden resurssit ja mahdollisuudet

Koordinaattori: Pentti Malinen, Itä-Suomi -ohjelma

4. Luontomatkailu ja muut ekosysteemien tuottamat palvelut

Koordinaattori: Petri Rinne, Joutsenten reitti ry.

6. Luonto, sukupuoli ja maaseutu

Koordinaattorit: Maarit Sireni, Karjalan tutkimuslaitos /JoY ja Taru Peltola, Ympäristökeskus / Joensuun toimipiste

7. Kainuun hallintokokeilun ja Paras-hankkeen tutkiminen

Koordinaattorit Anu Gretschel, Nuorisotutkimusverkosto/Jyo ja Timo Pinola / KYK

Koordinaattori perui työryhmän "Asuinmaaseutu mukana ilmastonmuutoksen torjunnassa".

Torstaina aamupäivällä järjestettiin Tutkija-kehittäjä - aamupäivä yhteistyössä Maaseutuverkostoyksikön kanssa. Tapahtumaan osallistui noin 35 henkilöä ja sitä pidettiin onnistuneena ja erittäin tarpeellisena.

Työryhmät jatkoivat työskentelyä perjantai-aamuna. Tämän jälkeen pidettiin kaikille yhteinen yhteenvetotilaisuus, jossa työryhmien koordinaattorit kertoivat ryhmiensä keskeiset keskustelut ja annin maaseutututkimukselle.

Tapaamisen tavoitteena oli päästä yhteistyöhön uusien tahojen (esim. metsä- ja matkailututkijoiden) kanssa. Tämä tavoite toteutui. Tavoitteena oli myös aiempaa tehokkaampi markkinointi ja erityisesti opiskelijoiden saaminen mukaan tapaamiseen. Tapaaminen on ainutlaatuinen paikka opiskelijoille tavata eturivin tutkijoita ja kehittäjiä. Tavoite ei toteutunut toivotulla tavalla, vaikka opiskelijoille luvattiin reilu alennus osallistumismaksusta.

Tapaamisen palaute oli myönteistä. Kuhmo tapaamispaikkana ja Kuhmo-talo tilaisuuden pitopaikkana saivat paljon kiitosta. Myös kutsuesitelmiä pidettiin onnistuneena; teoria ja käytäntö yhdistyivät.

2.3 MUA-foorumi

Vuoden 2008 MUA – Foorumi ”PUHTAAKSI ARVIOITU MAASEUTUPOLITIikka - Arvioinnit maaseutuohjelmien kehittämisen välineenä” järjestettiin 24.11. Seinäjoella Teknologiakeskus Framissa yhteistyössä Helsingin yliopiston Ruralia-Instituutin ja Maaseutuverkostoyksikön kanssa. Foorumi keskittyi arviointitutkimuksen teemaan, josta kuultiin kiinnostavia puheenvuoroja ja käytiin vilkasta keskustelua. Foorumiin osallistui yhteensä 26 arviointitutkimuksesta ja arvioinnista kiinnostunutta maaseudun tutkijaa ja kehittäjää. Päivän puheenjohtajana toimi professori Sami Kurki. Foorumin esiintyjät olivat esiintymisjärjestyksessä: erikoissuunnittelija Päivi Pylkkänen (HY/Ruralia-Instituutti), ylitarkastaja Eero Pehkonen (Maa- ja metsätalousministeriö), toiminnanjohtaja Heikki Konsala (Pirkan Helmi), vanhempi tutkija Antti Saartenoja (HY/Ruralia-Instituutti) sekä johtaja Päivi Kujala (Maaseutuverkostoyksikkö).

Foorumi kosketteli maaseutupolitiikan arviointia monista eri näkökulmista. Päivi Pylkkänen analysoi arviointeja hallinnan välineenä. Hänen mukaansa maaseutupolitiikan arviointi ja siihen liittyvät indikaattorit muodostavatkin itse asiassa normatiivisen kehikon, jonka määrittelemään muottiin maaseutupolitiikan toteuttajat hienovaraisesti taivutellaan. Eero Pehkonen puolestaan valotti hieman meneillään olevan ohjelmakauden arvioinnissa tapahtunutta paradigman muutosta, jossa eri vaiheissa tapahtuneista erillisistä arviointijaksoista on siirrytty ohjelman jatkuvaan arviointiin. Konsala, Saartenoja ja Kujala toivat keskusteluun erilaisia käytännön ohjelmatyöstä esiin nousseita esimerkkejä.

Foorumi nosti esille monia maaseutupolitiikan toteuttamisen haasteita, joista analyyttisen ja oikean arviointitiedon tuottaminen on yksi suurimpia. Arvioinnin haaste lähtee riittävän yksiselitteisten ja ”helppojen” indikaattoreiden kehittämisestä hanketoteuttajien motiivointiin antaa mahdollisimman eksaktia tietoa ja päättyy riittävän korkeatasoisen analysoinnin ja johtopäätösten formuloinnin kautta kysymykseen siitä, miten arviointitieto oikeasti vaikuttaa politiikan sisällön ja toimintatapojen kehittämiseen. Näihin kysymyksiin Foorumi toi lisävalaistusta ja saattoi jopa viedä maaseutupolitiikan arviointitutkimusta ja tutkimuksen soveltamista piirun verran parempaan suuntaan.

2.4 MUA verkossa - mua.fi

Tavoitteena oli ratkaista asiantuntijarekisterin toteutustapa yhteistyössä maaseutuverkoston kanssa.

Koska vuonna 2007 toimintansa aloittaneen Maaseutuverkostoyksikön suunnitelmissa oli oman asiantuntijarekisterin perustaminen, pohdittiin Maaseudun uusi aika -yhdistyksen ja Maaseutuverkostoyksikön välisissä keskusteluissa olemassa olevien rekisterien yhdistämistä. Näin voitaisiin hyödyntää jo kerättyä tietoa ja saavuttaa synergiaetuja. Kesäkuussa 2008 yhdistyksen hallituksen jäsenet Marja Kerttu Kurkela ja Kari Leinamo kävivät neuvottelemassa asiasta Maaseutuverkostoyksikössä Seinäjoella. Tapaamisessa keskusteltiin yhdistyksen Maaseutuexpertit- eli MEX-rekisterin siirron käytännön toteutuksesta ja uuden rekisterin sisällöstä.

Toinen olemassa oleva maaseutualan rekisteri eli Maaseutuosaajat -verkkopalvelu oli toteutettu JAKK -yksikössä hankerahoituksella. Maaseutuverkostoyksikkö oli ollut yhteydessä rekisterin toteutuksesta vastanneeseen Sari Soiniin ja hänen mukaansa Maaseutuosaajat-verkkopalvelun pohjaa oli mahdollista käyttää uuden asiantuntijarekisterin luomiseen.

Uusi rekisteri rakennettiin vanhoja rekisterejä hyväksikäyttäen. Suunnittelussa otettiin huomioon muun muassa yhteystietojen päivittämisen helppous ja rekisterin hallinta. Maaseutuverkostoyksikön harjoittelija Maria Yli-Koski otti kesän 2008 aikana yhteyttä MEX-rekisterissä mukana olleisiin asiantuntijoihin joko sähköpostilla tai puhelimella. Yli-Koski tiedusteli henkilöiden halukkuutta siirtyä uuteen rekisteriin ja päivitti yhteystiedot. Mikäli henkilö ei halunnut siirtyä uuteen asiantuntijarekisteriin, hänen tietonsa poistettiin.

Uusi osaamisalueuokitus rakennettiin Maaseutuverkostoyksikössä vanhan MEX-rekisterin luokituksen pohjalta ja sen suunnitteluvaiheessa myös yhdistyksen hallituksen jäsenillä oli mahdollisuus vaikuttaa sisällön lopulliseen muotoiluun. Rekisteri avattiin käyttöön vuodenvaihteessa 2008–2009. Rekisteriä hallinnoi tästä eteenpäin Maaseutuverkostoyksikkö eikä Maaseudun uusi aika -yhdistyksellä ole siitä enää päivitysvastuuta.

2.5 Yhdistyksen organisaation kehittäminen

Tavoitteena vuodelle 2008 oli kehittää yhdistyksen verkstorakennetta luomalla yhdistyksen hallitukselle toimivat kommunikoinnin ja tiedonkulun käytänteet: a) maaseutuverkoston, b) maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän ja c) toimintaryhmien ja d) SYTYn e) eduskunnan maaseutuverkoston suuntaan.

Maaseutuverkoston kanssa järjestettiin tutkijatapaamisessa erittäin hyvää palautetta saanut tutkija-kehittäjä -aamupäivä. Myös MUAfoorumi järjestettiin yhteistyössä Maaseutuverkostoyksikön kanssa. Yhdistyksen edellinen puheenjohtaja Torsti Hyyryläinen ja nykyinen puheenjohtaja Tuija Mononen ovat Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän jäseniä.

Yhdistyksessä otettiin vuoden 2008 alussa käyttöön jäsenkirje. Tavoitteena on pitää yhteyttä jäseniin ja informoida hallituksen toiminnasta sekä tulevista tapahtumista. Kirje lähetetään sähköpostilla 3-4 kertaa vuodessa (normaalipostituksena niille, joilla ei ole sähköpostiosoitetta). Sähköpostilistaa käytetään harkiten myös muuhun tiedottamiseen (esim. ESRS:n kongressi). Jäsenkirje sai myönteistä palautetta.

Yhdistykseltä on aiempina vuosina toivottu ”enemmän näkyvyyttä”. Hallitus on keskustellut asiasta jo aiemmin ja todennut, että sekä hallituksen jäsenet että yhdistyksen muut jäsenet ovat varsin aktiivisesti esillä tutkimuksessa ja kehittämisessä omien taustaorganisaatioidensa kautta. Lisäksi yhdistyksen hallituksen jäsenet ovat kukin tahoillaan ja toimissaan tehneet aktiivista yhteistyötä toimintaryhmien kanssa.

2.6. MUA-maaseutugradupalkinto 2008

Maaseudun uusi aika -yhdistys palkitsee vuosittain kulloisenakin lukuvuonna yliopistossa hyväksytyyn ansiokkaan maaseutuaiheisen pro gradu -tutkielman. Ehdotukset vuoden 2008 maaseutugraduksi tuli jättää 13.6.2008 mennessä. Yhdistyksen hallitus vastaanotti seitsemän ehdokasta: kolme Oulun yliopistosta sekä Turun, Tampereen, Jyväskylän ja Kuopion yliopistoista yhden jokaisesta. Ehdokkaat edustivat mm. yrittäjyyttä, maantiedettä ja kunnallispolitiikkaa. Tutkielmien arviointikriteereitä ovat opiskelijan osoittama tutkimustaito, luovuus ja innovatiivisuus sekä aiheen merkittävyys maaseutututkimuksen ja / tai maaseudun kehittämisen kannalta.

Järjestyksessään neljännen MUA-gradupalkinnon saajaksi valittiin Elisa Holman tutkielma "Etätyöllä ja osa-aikaisella asumisella elinvoimaa Lounais-Suomen saaristoon". Tutkielma on tehty Turun yliopiston matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa maantieteen oppiaineeseen.

Tekijä

Elisa Holma on syntynyt vuonna 1983 Kankaanpäässä. Hän aloitti maantieteen opinnot Turun yliopiston maantieteen laitoksella syksyllä 2003. Holma kertoo, että maatilalla vartuneena maaseutuympäristö on tullut tutuksi jo pienestä pitäen, ja tämän takia maaseutuaiheinen gradu tuntui luontevalta valinnalta. Valmistuttuaan yliopistosta vuoden 2008 alussa Holma on päässyt tutkijan uran alkuun yliopiston erillislaitoksella.

Työn kuvaus

Tutkielmassa käsitellään osa-aikaisten asukkaiden tekemää etätyötä Lounais-Suomen saaristossa. Vapaa-ajan asuminen on Lounais-Suomen saaristossa näkyvä maaseudun ja kaupungin vuorovaikutuksen muoto ja merkittävä kuntien elinvoimaisuuden lähde, kirjoittaa Holma. Hänen lähtökohtanaan on ajatus etätyöstä alueellisen kehittämisen välineenä ja maallemuuton tukijana. Joustavat työmahdollisuudet voivat lisätä vapaa-ajan asuntojen käyttöastetta. Joillekin etätyö voi mahdollistaa kuntaan muuttamisen.

Laajan kyselyaineiston pohjalta Holma on tehnyt kahdeksan haastattelua avaamaan erilaisia etätyöntekijöiden kuvia. Holma tekee vakuuttavaa työtä ja johtopäätökset uskottavia. Tekijä kirjoittaa, että etätyöstä on puhuttu jo vuosikymmeniä, mutta vasta viime vuosien nopea tietotekniikan ja tietoliikenneyhteyksien parantuminen on avannut etätyölle uusia mahdollisuuksia. Etätyöhön ei kuitenkaan kannusteta. Holman mukaan tämä johtuu hitaasti muuttuvista asenteista ja totutuista toimintatavoista. Monet tutkimukset ovat kuitenkin osoittaneet, että etätyö lisää työn tehokkuutta.

